

Пашенько Я. В., магістрант

Янковець Т. М., к.е.н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

ІННОВАЦІЇ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ПОДОЛАННЯ

Розвиток системи вищої освіти вимагає від педагогічної науки й практики вивчення і впровадження сучасних технологій та нових методів навчання дітей та молоді.

Інноваційним вищим навчальним закладом (ВНЗ) може вважатися, якщо: він являє собою науково-освітній мегаполіс і виступає як центр науки, освіти, культури; основні принципи розвитку освіти у ВНЗ передбачають зв'язок науки і практики, спадкоємність між рівнями освіти, громадянське виховання, інтелігентність, духовність університетського життя; навчально-виховний процес будується з урахуванням глобалізаційних процесів; система освіти у ВНЗ еволюціонує у гуманістичному напрямі; традиційні педагогічні напрацювання поєднуються із сучасними інноваціями; навчальна робота органічно поєднується з науково-дослідною; навчання збагачується сучасними технологіями, у тому числі інформаційними; реалізовується принцип самофінансування; виконується вимога застосування світових стандартів, що спрямовується на саморозвиток вищої школи; розробляється нове покоління варіативних підручників і навчальних посібників, орієнтованих на цінності вітчизняної та світової культури, сучасного демократичного суспільства; ВНЗ працює у режимі розвитку та випередження [1].

Але, як показує життя, в усіх сферах життєдіяльності суспільства, у тому числі у системі вищої освіти, інновації впроваджуються не так успішно, як хотілося б. Кожного разу на їх шляху постає множина проблем, які мають системний і парадоксальний характер і можуть бути об'єднані у 3 групи [2].

До першої групи відносяться проблеми, пов'язані з системною нестабільністю, ознаки якої виявляються в усіх сферах суспільного життя, в

усіх ланках освітнього процесу. Через ці проблеми науково-педагогічна спільнота постійно перебуває у нестабільному стані.

Друга група проблем визначається як стабільна недостатність ресурсів (тобто брак, тотальний дефіцит необхідних ресурсів за усіма напрямками): брак коштів, брак інформованості, брак усвідомлення стратегічних цілей і завдань інновацій, брак успішної практичної участі в інноваційних процесах.

Третя група проблем представляє собою організаційний хаос, що виявляється через неузгодженість інтересів і потреб керівництва, ініціаторів інновацій і виконавців на місцях та адресатів інновацій, через неузгодження зусиль із просування інновацій.

Освітні інновації – це важливі, докорінні зміни у свідомості педагогічної спільноти і студентства – зміни, що спонукають людей активно і добровільно шукати нові інструменти розвитку і бути готовими їх застосовувати. Причини гальмування освітніх інновацій поділяються на системні та соціально-психологічні [3].

Системні причини мають концептуально-методологічний характер, вони спричинені браком ресурсів і зумовлені соціально-політичною й соціокультурною ситуацією. Це передусім:

- невизначені уявлення про суспільство, яке розбудовується;
- брак суспільної довіри до ініціаторів і авторів інновацій;
- відсутність політичної волі для реалізації інновацій;
- брак державної підтримки;
- відсутність традиції широкого громадського обговорення інновацій,

а отже, відсутність зворотного зв'язку і згоди між суспільною елітою і широким загалом;

- брак компетентних кадрів, здатних реалізовувати якісну освіту в умовах дії інноваційних освітніх технологій.

Соціально-психологічні причини зумовлені дією соціокультурних, психосоціальних та психологічних чинників. Більшість помилок, пов'язаних із діяльністю людей у сфері освіти, поділяються на помилки:

- неналежної інформованості;
- мотивації і ставлення;
- низької ініціативи (уникання інноваційних змін, ігнорування, спротив інноваціям як природна захисна реакція).

Отже, інновації в освіті – це об'єктивний і незворотній процес, зумовлений станом сучасного наукового, технологічного, соціально-економічного та культурного розвитку людства. Вони сприяють досягненню основної мети глобалізованого людства, сталого розвитку, покращенню якості людського життя та збереженню потенціалу людяності шляхом розвитку окремої особистості та людських спільнот. Розробка та впровадження інновацій у навчальний та виховний процес є важливою соціально-педагогічною проблемою, яка потребує практичного вирішення та теоретичного обґрунтування. Основним змістом наукового управління інноваційним процесом в освіті є вивчення, оволодіння, пропагування та впровадження передового досвіду. Нововведення в освітній сфері мають поєднувати найкращий світовий досвід та вітчизняні традиції і слугувати як інтересам особистості, так і національним інтересам суспільства.

Список використаної літератури:

1. Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: [монографія] / за ред. В.Г.Кременя. – К.: Педагогічна думка. – 2009. –С. 46.
2. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: [монографія] / за ред. П.Ю.Сауха. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. – 444 с.
3. Петрунько О.В. Проблеми впровадження освітніх інновацій в Україні : [Електронний ресурс] / Режим доступу до статті: http://www.psyh.kiev.ua/Петрунько_О.В._Проблеми_впровадження_освітніх_інновацій_в_Україні.